

Активност 4: Израда дигиталне карте

Национални парк „Ђердап“ налази се на крајњем североистоку Србије. Обухвата делове масива Северног Кучаја, Мироча и Штрбца ширине 2-10 km, који гравитирају Дунаву, као и саму реку (односно њен српски део). Заузима простор од 22°11' до 22°15' источне географске дужине и 44°21' до 44°29' северне географске ширине, а чине га делови општина Голубац, Мајданпек и Кладово. На појас Националног парка наслања се заштићена зона која захвата делове општине Голубац, Кучево, Мајданпек, Неготин и Кладово. Са заштитном зоном, ширина Националног парка повећава се на 10-20 km. Дужина подручја Националног парка је око 100 km.

Северну границу чини река Дунав, а граница (у основи јужна) почиње од Голубачке тврђаве узбрдо ка Клокочару, пресеца реку Брњицу и пење се вододелницом ка Корнавском врху. Од Корнавског врха граница се вододелницом пење до врха Татарски вис, а потом завија гребеном ка југу све до врха Тилвеа Томе. Од Тилвеа Томе граница се ломи ка истоку и преко Капетанских ливада иде ка највишем врху националног парказваном Лишковац (803 m н.в). Граница затим преко Шопота и Букове главе силази на Поречку реку код Тополнице, а потом се вододелницом пење на Кулмеа Маре (Црни Врх). Граница од Кулмеа Маре скреће на север гребенским путем преко Три Штубеа ка селу Мироч. Од села Мироч граница иде ка Филиповом брду и Голубињској глави до Копане главице. Од Копане главице се ломи на северозапад и преко Михајловог чукара долази до Гробничког чукара, а потом скреће на исток ка Доброј води. Гребенским путем од Добре воде ка северу, кроз Петрово село, граница долази до Ракитове баре. Гребеном даље скреће ка Планиници, а потом обухватајући слив Косовице силази ка Дунаву.

4.1 ОРОГРАФСКИ УСЛОВИ

Рељеф и геоморфолошке прилике овог предела су сложене. Присутни су различити геоморфолошки облици: широки платои и гребени, уски хрптови, стрме или благе падине, плитке и дубоке увале. Заравњени делови су богато обрасли високим шумама које имају заштитно-производни карактер. Посебно су значајни кањонски делови око реке Дунав и њених притока. Они представљају јединствен рефугијум, где су се до данас очувале животне заједнице реликтог карактера са изворним и исконским карактеристикама. Знак распознавања овог националног парка је грандиозна Ђердапска клисура, најдужа и највећа клисура пробојница у Европи. Ђердапску клисуру чине четири мање клисуре и три котлине које се наизменично смењују у дужини од готово 100 km. Најлепша међу мањим клисурама је Велики казан.

На овом делу тока Дунав је укљештен између стрмих, често вертикалних литица уздигнутих и до неколико стотина метара изнад реке чија ширина не прелази 170 m. Управо ту је Дунав најдубљи. Дубина од 90 m измерена у једном од циновских лонаца, једна је од највећих речних дубина на свету. Лепота Великог казана оставља неизбрисив утисак на све посетиоце, без обзира на то да ли се посматра са реке или са ивице површи која се надноси над реком. Тек ту се на упечатљив начин види по чему је Ђердап (Гвоздена врата) добио име.

По атрактивној и динамичној морфологији посебно се издваја кањон Бољетинске реке. Кањон је значајан као објекат геонаслеђа јер се у њему сагледава комплетна геолошка историја овог дела Европе од палеозоица до кенозоика. По својој лепоти овај геолошки профил је један од најрепрезентативнијих у Србији.

4.1.1 КОНФИГУРАЦИЈА ТЕРЕНА

У макроморфолошком смислу, на простору Националног парка Ђердап издвајају се различити типови рељефа исказани кроз заступљене процесе и облике, од којих су доминантни флувијални, денудациони и карстни. Терен је делом раван, стрм, до врло стрм, изломљен, са увалама, вртачама, често неприступачан.

4.1.2 НАДМОРСКА ВИСИНА

Најнижа кота НП „Ђердап“ је на надморској висини од 63 m и налази се на Дунаву, код ХЕ „Ђердап 1“. Највиша тачка је врх Велики Штрбац на надморској висини од 803 m. Укупна висинска разлика износи 740 m н.в, што указује на значајне разлике услова за успевање појединих врста дрвећа и укупне еколошке разлике. Поред Великог Штрпца значајни врхови су Старица 796 m н.в, Јездин врх 685 m н.в, Крш 668 m н.в, Ранилов врх 648 m н.в, Мали Штрбац 626 m н.в, Кустур 510 m н.в, Чока Моца 507 m н.в, В.Бељан 426 m н.в, Кулмеа Маре 475 m н.в и др.

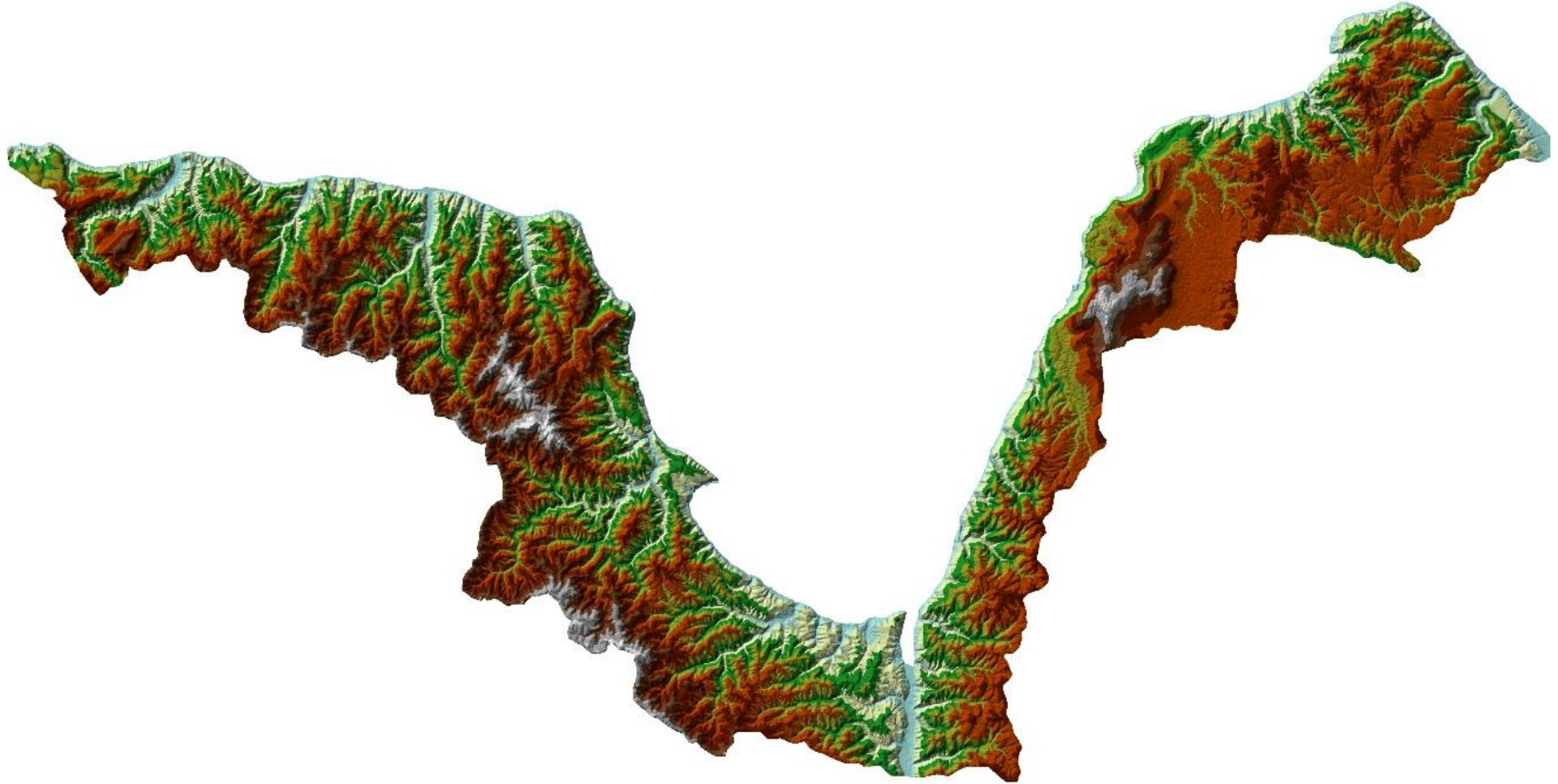
4.1.3 НАГИБ

Орографски услови, конфигурација терена и знатне висинске разлике, допринели су да великим делом терена преовлађују веома стрми нагиби, на појединим деловима и врлетни, са појавом литица, вертикалних страна и неприступачних терена. Умерено стрми нагиби преовлађују у деловима (појасу) благих заравни тераса, на врховима гребена.

4.1.4 ЕКСПОЗИЦИЈА

Услед разноврсне, развијене и “богате” конфигурације терена заступљене су скоро све експозиције, па је тешко говорити о некој општој експонираности.

У појединим деловима националног парка промене експозиције су често нагле и одражавају се и на остале услове средине: инсолацију, температуру тла, карактер и физичке и хемијске особине земљишта, што директно утиче на састав, стање вегетације и појаву одређених шумских заједница. Све ово условило је опште богатство врста и заједница, нарочито шумских.

Слика 4.1. DMT за НП „Бердаг“